

O odkladaní pokánia

*Odchádzam a budete ma hľadať,
ale zomriete vo svojom hriechu.*
(Jn 8, 21)

Naozaj, bratia, aká je to veľká úbohosť a aké pokorenie, že sme boli počatí v dedičnom hriechu, že prichádzame na svet ako deti prekliatia! Avšak oveľa väčšia hanba je žiť v hriechu, a už vrcholom nešťastia je v ňom zomrieť. Dedičnému hriechu uniknúť nemôžeme, osobných hriechov sa však môžeme uchrániť; môžeme tiež, s pomocou Božej milosti, z nich povstať. Prečo zotrávame v hriechu, ktorý nás vystavuje večnému nešťastiu?! Predsa každý z nás sa musí báť tej hrozby Ježiša Krista, že hriešnik Ho bude kedysi hľadať, ale už nenájde Boha a zomrie vo svojom hriechu. Dobre hovorí Duch Svätý, že hriešnici sa túlajú, že ich srdcia i mysle sú slepé, že sami seba zahubia (por. Múd 5, 6). Oni odkladajú obrátenie na neskôr a aj napriek hriechom, v ktorých zotrávajú, očakávajú šťastnú smrť.

Aby ste mohli lepšie poznať škodlivosť tohto zaslepenia, ktoré sa dotklo hriešnika, ukážem vám dnes: 1. že človek sa obracia tým ťažšie, čím dlhšie zotráva v zlých vášniach; 2. že čím dlhšie pohrdame Božou milosťou, tým viac sa od nás Boh vzdaluje a následkom toho sa stávame čoraz slabší, a pekelný duch nás čoraz silnejšie drží v otroctve.

I.

Ako by som mohol o smrti kresťana – kresťana, ktorý zakúsil, aké sladké je milovať Boha, ktorý vie, aké krásne dobrá pripravil Ježiš Kristus tým, ktorí sa boja hriechu – ako by som mohol o takej smrti hovoriť, že je nešťastím? Týmto spôsobom by som mohol hovoriť pohanom, ktorí nepoznajú Boha a nevedia nič o odmene, akú On pripravil pre svoje milované deti. Aký slepý je človek, ktorý sa pozbavuje takých veľkých dobier a privádza na seba strašné nešťastia! A predsa vidíme ľudí, ktorí zle žijú, ktorí pohrdajú Božími milosťami, ktorí nedbajú na výčitky svedomia a nechcú nasledovať pekné príklady. Zdá sa mi, že Boh ich privinie k sebe v každej chvíli, len čo sa vrátia k Nemu. Nevedia, že zatiaľ im pripravuje miesto diabol v pekle.

Písmo Sväté na mnohých miestach nám pripomína, aby sme z hriechov povstávali čo najskôr. Vzťahuje sa na to mnoho hrozieb, prirovnaní, postáv, podobenstiev a príkladov.

U sv. Jána Evanjelistu čítame: *Chodte, dokiaľ máte svetlo, aby vás nezastihla tma, lebo kto chodí potme, nevie, kam ide* (Jn 12, 35). A na inom mieste nás Kristus napomína: *Majte sa na pozore, bdejte, lebo neviete, kedy príde ten čas* (Mk 13, 33). Vždy sa modlite, žeby ste si zaslúžili pomoc do boja s mocnými a chytrými nepriateľmi.

Ježiš Kristus nám pripomína, že smrť príde ako zlodej. Keby hospodár vedel, kedy zlodej napadne jeho dom, bdel by, kládol by odpor: *Preto aj vy buďte pripravení, lebo Syn človeka príde v hodinu, o ktorej neviete* (Mt 24, 44). Svoj príchod na súd Kristus prirovnáva blesku: *Lebo ako blesk vzide na východe a vidno ho až po západ, taký bude aj Syn človeka* (Mt 24, 27). Dnes je človek plný života a zdravia, ale zajtra ľudia oplačujú jeho úmrtie. Nevedel, prečo žil, aký bol jeho konečný cieľ, zomrel v zaslepení. Aký bol jeho život, taká bola aj jeho smrť.

Istý chorý lakomec prikázal, aby mu priniesli skrinku zlata, ktorá bola jeho bohom – chcel spočítať svoje zlaté mince, ale už nemal toľko síl; iba položil na ne ruku a tak zomrel. Inému lakomcovi svedník ukázal obraz Ukrižovaného a povzbudzoval ho k ľútosť. A hriešnik na to: „Keby ten Kristus bol zo zlata, tak by sa to oplátilo“. Z tohto príkladu vidno, ako za zlým životom

obyčajne nasleduje nešťastná smrť.

Podobenstvo o múdrych a hlúpych pannách obsahuje tú istú výstrahu. Múdre, ktoré vstúpili na hostinu, predstavujú dobrých kresťanov, ktorí sú vždy pripravení odpovedať na hlas Boží. Hlúpe predstavujú zlých, ktorí nekonajú dobré skutky. A náhle klope smrť. Ježiš Kristus ich pozýva pred súd, aby vydali účet zo svojho života. V tejto desivej chvíli by chceli usporiadať svoje svedomie, ale už nemajú čas, nemajú sil, a možno nemajú ani milosť Božiu, ktorú treba, aby povstali. Prosia Boha o zľutovanie, a On odpovedá, že ich nepozná, zatvára pred nimi bránu – čiže vrhá ich do pekla. Takýto osud čaká mnohých hriešnikov, ktorí si dnes pokojne žijú vo svojich neprávostiach. Či aj ty, brat, patríš k nim? Vystríhal by som ťa: priateľ, prečo chceš zahubiť svoju dušu? Čo zlé ti ona urobila, že ju chceš naveky urobiť nešťastnou? Ako veľmi slepý a nemúdry dokáže byť človek! Ako Ezau za misu šošovice predáva svoje poklady – predáva ich za chvíľkovú rozkoš, za pomstivú myšlienku, za pomstu, pohľad alebo neslušný dotyk, za trošku zeme alebo za pohárik alkoholu. Duša, tak krásna, ako nízko si ťa ľudia cenia! Hriešnici žijú nejaký čas pokojne – tak sa im aspoň zdá – myslia na príjemnosti a bohatstvá sveta a až neskôr, po nejakom čase, ako ten Ezau, začínajú plakať a preklínať Boha, aby im dal stratené nebo. Ale Pán odpovedá na to, že je neskoro, lebo už ktosi iný vzal ich požehnanie (pozri Gn 24, 34).

Zatvrdnutý hriešnik sa podobá nešťastnému Sisarovi, ktorého zradná Jahel podala trochu mlieka, a keď zaspal, prebila mu stanový kolík cez hlavu, takže ihneď skončil a nemal čas oplakať svoju zaslepenosť, ktorá mu kázala dôverovať zradnej žene (pozri Sdc 4).

Ako nenašiel odpustenie bezbožný Antiochus, tak nebude odpustenia ani pre zatvrdnutého hriešnika. Veľmi bude sklamaný ten, kto zúfalo hreší, pričom si myslí, že sa obráti v hodine smrti.

Ty, brat a sestra, tiež často zneužívaš Božie milosti. Počas choroby robíš predsavzatia, že len čo ti Boh navráti zdravie, tak sa zmeníš. Vyzdravel si, ale si sa nepolepšil. Ba čo viac – konáš ešte horšie ako predtým. Dokonca veľkonočnú spoveď vynechávaš. Zapamätaj si, že príde druhá choroba, zomrieš bez pokánia a prídeš do pekla.

Čím dlhšie niekto spoveď odkladá, tým ťažšie mu je polepšiť sa. Sami viete, že kedysi robila na vás dojem myšlienka na Posledný súd a na peko, takže ste dokonca plakali. Dnes vás už tieto strašné pravdy nedesia, vaše srdcia sa stali bezcitné – viditeľne vás Boh pomaly opúšťa. A keď sa naplní miera hriechov, neodvolateľne bude nasledovať Boží trest.

Možno poviete, že mnoho ľudí sa obrátilo až v hodine smrti. Pravdou je, že lotor po pravici sa obrátil až v poslednej chvíli. Ale on predtým nepoznal Ježiša Krista, a len čo Ho spoznal, hneď v Neho uveril. Poviete ešte, že mnoho ľudí dlho ležalo v hriechu, a predsa sa obrátili. Buď ostražitý, priateľ, aby si sa neoklamal; skutočne mnohí ľutovali, ale nie všetci sa obrátili. Príkladom môže byť Šaul, ktorý aj napriek tomu, že ľutoval, išiel do zatratenia (por. 1 Sam 15, 24.30). Judáš tiež ľutoval, vrátil peniaze... a obesil sa (por. Mt 27, 3). Hovorím vám, ak nezanecháte hriech, zomriete v ňom, dokonca o tom nebudete vedieť a pôjdete do zatratenia. Ak zostanete dlhý čas v náruživostiach, nedáte si rady, aby ste povstali vlastnými silami; k tomu treba zvláštnu Božiu milosť, ktorú si vôbec nezasluhujete, lebo pohrdáte milosťami dobrého Stvoriteľa.

II.

Všimnime si hriešnika na smrteľnej posteli. Blíži sa koniec, treba si vykonať spoveď, treba otvoriť tajné komory srdca, v ktorom sú predsa také hrozné priepasti... Treba zostúpiť do jeho hlbín, hoci to srdce sa podobá kríku s hroznými trnmi, takže nevieme, kde začať, a kde skončiť... A zatiaľ vedomie a sviežosť mysle sa rýchlo stráca, treba sa polepšiť a zmieriť s Bohom. Chorý odpúšťa, sľubuj Bohu polepšenie, tak isto ako to robili pri predchádzajúcich chorobách. Zdá sa mu,

že i v tomto prípade oklame Boha. Spovedník sa usiluje pomôcť mu, aby si vzbudil úprimnú ľútosť, ale vidí, že zomierajúci upadá do bezvedomia. Pravdu povediac, mohol by sa ešte zmieriť s Bohom, ale je mu to veľmi ťažké, lebo spravodlivý Boh ho opúšťa, a týmto spôsobom ho trestá za premárnené milosti.

Ako často zatvrdnutí hriešnici stoja v hodine smrti pre Bohom bez ľútosťi a nápravy! Tak končí ten notorik, ktorý všetkým pohrdal a zo všetkého sa vysmieval, keď hovoril, že pre neho sa všetko smrťou končí. Tak končí aj ten rozkošný mladík, ktorý ešte pred dvoma týždňami spieval po krčmách nehanebné pesničky, zabával sa a tancoval. Tak končí aj mladá ľahkomyselná dievčina, ktorá sa oddávala akejsi prázdnote, povyšovala sa nad iných a žila tak, akoby nikdy nemala zomrieť. Bohužiaľ, smrť je čoraz bližšie, a s ňou sa blíži aj veľká zodpovednosť za premárnený život. A hľa, už – oči vyhasínajú, na dvere klope smrť; všetci prítomní sú akísi zmätení, pozerajú na chorého so smútkom. A ten, keď otvorí hasnúce oči, ukazuje v nich strach, čo ešte viac desí tých, čo stoja okolo neho. Niekedy dokonca prítomní nechcú na to pozerieť, utekajú od lôžka zomierajúceho, ktorý zomiera tak, ako žil.

Pozrite sa dobre na tento obraz vy všetci, ktorí toľko rokov odkladáte svoje obrátenie „na neskôr“. Vidíte tie chladné, chvejúce sa pery, ktoré už predpovedajú, že treba zomrieť a ísť do zatratenia? Vyjdi, opilec, na chvíľku zo svojej krčmy a pozri na tie bledé líca, pozri na vlasy, celé zaliate smrteľným potom. Vidíš, ako zomierajúcemu stávajú na hlave vlasy? Viditeľne ho preniká zdesenie a strach. Pre neho sa už všetko skončilo, blíži sa smrť a odsúdenie. Chod' aj ty, dcéra a sestra, odtrhni sa na chvíľu od muziky a od tancov; pozri sa, čo sa bude aj s tebou kedysi diať. Vidíš, aký zlý duch nahovára zomierajúceho na zúfalstvo? Vidíš, aké má úžasné kľče? Všetko je stratené. Duša musí opustiť telo. A kam pôjde? Bohužiaľ – jej príbytkom bude peklo.

Zostali možno ešte štyri minúty života. Prítomní padajú spolu s kňazom na kolená a modlia sa k Bohu, aby sa nad touto úbohú dušou zmiloval. Kňaz sa modlí za zomierajúcich a v mene Cirkvi vyzýva: *Duša kresťanská, odíď z tohto sveta!* Ale kamže ona pôjde, keď iba na svet myslela, keď žila tak, akoby sa nikdy nemala rozísť so zemou. Kňaz jej želá nebo, ktoré ona nepoznala, na ktoré dokonca nemyslela. Bolo by jej treba skôr povedať: „Odíď z tohto sveta, hriešna duša, chod' do ohňa, na ktorý si pracovala cez celý život“.

Duša kresťanská – hovorí ďalej kňaz – *vstúp do nebeského Jeruzalema*. Ako to? Ona má ísť do toho krásneho nebeského mesta, ona – pokrytá toľkými hriechmi? Predsa celý jej život bol jedným pokračovaním nečistoty! Ona má bývať spolu s anjelmi a s Ježišom Kristom, ktorý je sama Čistota? Pre ňu je najzodpovednejším miestom peklo!

Bože – modlí sa ešte kňaz – *Stvoriteľ všetkých vecí, pamätaj, že táto duša je dielom Tvojich rúk*. Môže Boh prijať túto dušu, ktorá je hromadou všetkých hriechov a morálnej hniloby? Lepšie by bolo obrátiť sa k duchom temnôt, aby si ju vzali, predsa im za života slúžila.

Bože – modlí sa ešte kňaz – *prijmi túto dušu, ktorá Ťa ako svojho Stvoriteľa a Spasiteľa miluje*. A kde sú dôkazy jej lásky k Bohu? Či sa nábožne modlila? Či sa platne spovedala a prijímala Najsvätejšiu Sviatosť? Ved' dokonca počas veľkonočných sviatkov neprijímala sväté sviatosť! Nech stíchne kňaz, lebo sa o ňu uchádza zlý duch – jemu dávno patrí. Diabol jej dal prostriedky na pomstu a on jej dal príležitosť k uspokojeniu nečestných túžob. Načo jej hovoriť o nebi, ktoré nechcela? Chcela sa totiž pohrúžiť do priepasti, a nie stáť pred tvárou Najsvätejšieho Boha.

Zomierajúceho preniká zúfalstvo a pochybnosti, lebo vidí hanebnú minulosť, hroznú súčasnosť i budúcnosť. Vidí, že premárnil sväté vnuknutia a upadá do zdesenia, ktoré nemožno opísať. Teraz je už ťažko hovoriť o spovedi. Preto kňaz ukazuje zomierajúcemu kríž s Ukrižovaným

a nakláňa ho k ľútosti a dôvere. „Priateľ môj, hľa, Boh, ktorý zomrel pre tvoje vykúpenie; dôveruj Jeho nekončenému milosrdenstvu“. Ale takéto povzbudenie iba zväčšuje zúfalstvo hriešnika. Je takmer nepravdepodobné, žeby táto ľahkomyselná žena mohla v takej chvíli mať dôveru v Krista s trňovou korunou na hlave! Predsa ona sa celý život obliekala, aby sa pripodobnila svetu. A ako Kristus, obnažený zo šiat, bude vyzerat' v rukách lakomca! Bože, ako veľmi ho tento obraz desí! Pokrytý ranami má sa ocitnúť v rukách milenca!... Boh zomierajúci za svojich nepriateľov v rukách pomstivého človeka! Nie, zatvrdnutému hriešnikovi nič nepomôže – hoci by sme mu podali Krista pribitého klincami na kríži! Pre neho sa všetko skončilo, jeho odsúdenie nastane hneď teraz. Treba zomierať a zahynúť naveky, aj napriek toľkým prostriedkom spásy! Môj Bože, bude naveky zožierať kresťana v pekle!

Zomierajúci by sa ešte chcel rozlúčiť s tými, čo sú okolo neho a namáhavo dostáva zo seba slová rozlúčky: „Lúčim sa s tebou, otec i matka, navždy! Lúčim sa s vami, deti!“ – Ale nikto ho už nepočuje, všetci odišli, lebo si myslia, že už vydýchol ducha. A on, zdá sa, ešte hovorí: „Beda mi, som odsúdený... Ach, buďte múdrejší, ako som bol ja!“ Skôr, ako padne do pekla, ešte dvíha oči k nebu, ktoré navždy stratí. „Lúčim sa s tebou, pekné nebo, nádherné sídlo vyvolených, ktoré som stratil pre drobnosti! Lúčim sa s vami, krásni anjeli i ty, môj anjel strážca, ktorý z vôle Božej si ma bez prestávky sprevádzal. Ale zbytočne si pri mne pracoval; som stratený! Lúčim sa s tebou, najláskavejšia Panna a Matka! Keby som ťa bol vzýval o pomoc, určite by som bol našiel odpustenie. Lúčim sa s Tebou, Ježišu Kriste, Syn Boží, ktorý si toľko vytrpel pre moju spásu. Zahynul som naveky vlastnou vinou! A načo mi bolo to pekné náboženstvo i prikázania, ktoré som mohol zachovať? Lúčim sa, môj duchovný pastier! Pohrdal som tebou i tvojou horlivosťou, spôsobil som ti tak veľa smútku, keď som ťa nechcel poslúchať. Kiežby aspoň tí, čo žijú na svete, mohli uniknúť tomuto nešťastiu. Pre mňa je všetko stratené! Stratený je Boh, stratené je nebo, stratené je šťastie! Čaká ma večný plač a nariekanie! Zmizla už pre mňa všetka nádej!... Bože, aká strašná je Tvoja spravodlivosť – odsudzuješ ma na večné slzy a ston preto, že som odkladal pokánie, že som sa nechcel obrátiť, že som do konca žil v hriechoch. Myslel som si, že pred smrťou budem mať čas zmieriť sa s Tebou. Strašne som sa sklamal.

Kedysi sv. Hieronym bol pozvaný k zomierajúcemu. Prišiel, a keď videl, jeho zdesenie, spýtal sa na jeho príčinu. Počul túto odpoveď: „Otče môj, som zatratený“. Len čo zomierajúci vyslovil tieto slová, ihneď skončil. Naozaj, strašný osud čaká hriešnika, ktorý odkladá obrátenie na hodinu smrti! Koľko je ľudí, ktorí sú sebaistí, sú presvedčení, že sa obrátia – koľko takých strhol diabol do pekla? A čo poviete na to vy všetci, ktorí sa nemodlíte, nespovedáte, zostávate v tom hroznom stave, z ktorého môžete každú chvíľu padnúť do večnej priepasti?

Bože, daj nám živú vieru, osviet' náš rozum, aby sme pochopili, akým strašným nešťastím je odsúdenie – aby sme to pochopili a vďaka tomu čo najstarostlivejšie aby sme odteraz vyhýbali hriechu. Amen.